

Teza: umorzenie dochodzenia ze względu na brak znamion naruszenia tajemnicy zawodowej.

Zachowanie przez radcę prawnego aktów staranności zmierzających do zapewnienia przestrzegania tajemnicy zawodowej przez współpracownika, nie będącego radcą prawnym ani aplikantem radcowskim, jest wystarczająca aby uzasadnić dochowanie przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej.

Sygn. akt: **WO-209/20**

POSTANOWIENIE

z dnia 20 maja 2021 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Arkadiusz Sawala /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Leszek Krupa

SWSD Paweł Libertowski

Protokolant: Piotr Ciepíński

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 20 maja 2021 r. sprawy radcy prawnego P. S.

na skutek odwołania D. N.

od postanowienia Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie o sygn. akt GRD 15/2019 o umorzeniu dochodzenia w części w zakresie czynu polegającego na naruszeniu przez radcę prawnego P. S. tajemnicy zawodowej w okresie od września 2018 r. do lipca 2019 r. w szczególności poprzez dopuszczenie do udziału w spotkaniu z klientem osoby nieuprawnionej, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 15 ust. 1 i art. 22 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

na podstawie art. 74¹ ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 września 2020 r. Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego umorzył w części dochodzenie prowadzone wobec radcy prawnego P. S. - w zakresie czynu polegającego na naruszeniu przez radcę prawnego P. S. tajemnicy zawodowej

w okresie od września 2018 r. do lipca 2019 r., w szczególności poprzez dopuszczenie do udziału w spotkaniu z klientem pana M. T. jako osoby nieuprawnionej. Postępowanie prowadzono pod sygn. akt GRD 15/19.

Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o możliwości i sposobie jego zaskarżenia doręczono pokrzywdzonej/skarżącej D. N. w dniu 12 listopada 2020 r.

Od powyższego postanowienia skarżąca D. N. w dniu 26 listopada 2020 r. wniosła odwołanie. Skarżąca zaskarżyła postanowienie w całości oraz wniosła o jego uchylenie, ewentualnie zmianę celem skierowania sprawy w zakresie objętym zaskarżonym postanowieniem do dalszego prowadzenia w kierunku dopuszczenia się deliktu dyscyplinarnego przez r. pr. P. S..

W odwołaniu skarżąca podniosła, że nie sposób traktować pana M. T. jako uprawnionego współpracownika radcy prawnego, jak również że M. T. nie miał żadnych kompetencji i nie działał ani jako zastępca pełnomocnika z urzędu, ani nie był pracownikiem kancelarii radcy prawnego. Zdaniem skarżącej M. T. nie był współpracownikiem radcy prawnego, a jego obecność na spotkaniu była całkowicie zbędna i całkowicie nieuzasadniona. Przybranie do pomocy w spotkaniu z klientem psychologa przez radcę prawnego skarżąca odebrała jako obraźliwe i naruszające jej dobra osobiste. Skarżąca stoi na stanowisku, że rolą M. T. jako psychologa było testowanie pokrzywdzonej pod kątem zdolności rozmawiania. Pokrzywdzona utrzymuje ponadto, że M. T. na zlecenie radcy prawnego przeprowadzał wobec niej bezzasadny i nieuprawniony „test na inteligencję”.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się niezasadne.

Radca prawny P. S. w dacie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego pełniła funkcję członka Prezydium Rady OIRP(...) W.. Zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o radcach prawnych Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje, jako sąd pierwszej instancji, sprawy dyscyplinarne członków Krajowej Rady Radców Prawnych i rad okręgowych izb radców prawnych.

Podstawą proceduralną orzekania w postępowaniach dyscyplinarnych jest ustawa o radcach prawnych, a także, na podstawie art. 74¹ pkt. 1 tej ustawy, w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

Zagadnienia związane przestrzeganiem przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej zostały uregulowane m. in. w Rozdziale I Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej: KERP), a także częściowo w Regulaminie wykonywania zawodu radcy prawnego, stanowiącego załącznik do uchwały Nr 94/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 13 czerwca 2015 r. (dalej: Regulamin).

Zgodnie z art. 15 ust. 1 KERP radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystkie informacje dotyczące klienta i jego spraw, ujawnione radcy prawnemu przez klienta bądź uzyskane w inny sposób w związku z wykonywaniem przez niego jakichkolwiek czynności zawodowych, niezależnie od źródła tych informacji oraz formy i sposobu ich utrwalenia (tajemnica zawodowa). Jednocześnie art. 22 KERP zakłada, że radca prawny powinien wyraźnie zobowiązać osoby współpracujące z nim przy wykonywaniu czynności zawodowych do zachowania poufności w zakresie objętym jego tajemnicą zawodową, wskazując na ich odpowiedzialność prawną związaną z ujawnieniem tajemnicy zawodowej. Uzupełnieniem art. 22 KERP jest § 6 Regulaminu, precyzujący okoliczności oraz akty staranności, jakich powinien dochować radca prawny dopuszczający współpracowników do informacji objętych tajemnicą zawodową. Zgodnie z § 6 ust. 1 Regulaminu radca prawny ma obowiązek podjąć wszelkie niezbędne czynności w celu zapewnienia przestrzegania zakazu ujawniania informacji objętych tajemnicą zawodową radcy prawnego przez osoby niezwiązane tajemnicą zawodową na mocy ustawy, z pomocą których radca prawny wykonuje czynności związane ze świadczeniem pomocy prawnej. Kolejno, § 6 ust. 2 Regulaminu nakazuje, by radca prawny przed dopuszczeniem do wykonywania czynności związanych ze świadczeniem pomocy prawnej wymagał od osób, o których mowa w ust. 1 złożenia pisemnego oświadczenia zawierającego zobowiązanie do przestrzegania obowiązku zachowania w tajemnicy wszelkich informacji, o których dowiedziały się w związku z wykonywaniem tych czynności. Oświadczenie może być złożone na wzorze stanowiącym załącznik do Regulaminu.

Z powyższego wynika, że po pierwsze tajemnica zawodowa radcy prawnego nie ma charakteru absolutnego i pod pewnymi warunkami zezwala się na dopuszczenie do niej innych niż radca prawny osób. Po drugie, z uwagi na doniosłość zasady poufności w relacji klient-pełnomocnik, radca prawny tylko w określonych okolicznościach i zachowując należyte akty staranności może dopuścić do informacji objętych tajemnicą zawodową osoby trzecie. W szczególności może to nastąpić wobec osób współpracujących z nim przy wykonywaniu czynności zawodowych. Jeżeli osoby takie nie są związane tajemnicą zawodową z mocy ustawy, radca prawny jest zobowiązany przed dopuszczeniem

takich osób do wykonywania czynności związanych ze świadczeniem pomocy prawnej, odebrać pisemne oświadczenie, zawierające stosowne zobowiązanie do zachowania poufności.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zachowanie r. pr. P. S., polegające na dopuszczeniu w okresie od września 2018 r. do lipca 2019 r. swojego współpracownika M. T. do udziału w spotkaniu ze skarżącą, nie wyczerpało znamion deliktu dyscyplinarnego.

Należy zauważyć, że spotkanie to miało dla r. pr. P. S. charakter zawodowy, albowiem służyło omówieniu z skarżącą szczegółów sprawy, do której r. pr. S. została wyznaczona dla niej pełnomocnikiem z urzędu. W trakcie tego spotkania r. pr. S. wykonywała czynności zawodowe, a spotkanie było elementem świadczenia pomocy prawnej urzędu.

Z ustalonego w dochodzeniu stanu faktycznego wynika, że M. T., biorący udział w spotkaniu, był współpracownikiem r. pr. P. S.. W związku z faktem, że nie był on zobligowany do zachowania tajemnicy zawodowej z mocy ustawy, r. pr. P. S. przyjęła od niego pisemne oświadczenie, w którym zobowiązał się on do zachowania poufności. Treść oświadczenia, złożonego przez M. T. 30 maja 2018 r. jest zgodna ze wzorem, o którym mowa w § 6 ust. 2 Regulaminu, stanowiącym załącznik do Regulaminu.

Tym samym należy podzielić stanowisko Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, że r. pr. P. S. podjęła niezbędne czynności w celu ochrony tajemnicy zawodowej i w sposób prawidłowy zapewniła jej przestrzeganie także przez współpracującego z nią M. T..

Odnosząc się do zarzutów skarżącej należy wskazać, co następuje:

Słusznie podnosi Zastępca Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, że osoba współpracownika nie musi posiadać wykształcenia prawniczego, gdyż to w gestii radcy prawnego leży odpowiedni dobór osób współpracujących w zależności od zakresu i charakteru świadczonej pomocy prawnej. Okoliczność czy M. T. jest z wykształcenia psychologiem nie ma w tym kontekście żadnego znaczenia.

Ponadto, przepisy nie definiują pojęcia „współpracownika” radcy prawnego, co sprawia że irrelevantny z punktu widzenia przepisów o zachowaniu tajemnicy zawodowej pozostaje charakter tej współpracy. Istotą przywołanych wyżej regulacji jest nie tyle charakter współpracy, co zachowanie przez radcę prawnego aktów staranności zmierzających do zapewnienia przestrzegania tajemnicy zawodowej przez współpracownika. Organizacja pracy radcy prawnego czy częstotliwość udziału współpracowników w kontakcie z klientem pozostaje wyłącznie w gestii radcy prawnego.

Okoliczność, czy M. T. pozostaje w koleżeńskej relacji z radcą prawnym, a także jego wykształcenie nie mają znaczenia dla oceny prawidłowości postępowania radcy prawnego z punktu widzenia zabezpieczenia przestrzegania tajemnicy zawodowej w świetle przywołanych wyżej przepisów.

Regulacje dotyczące tajemnicy zawodowej odnoszą się wyłącznie do wykonywania czynności zawodowych przez radcę prawnego, a więc to w stosunku do osoby radcy prawnego należy dokonać oceny i kwalifikacji jego działań. Jak stwierdzono powyżej, radca prawny P. S.

w trakcie spotkania ze skarżącą pełniła obowiązki zawodowe związane ze świadczeniem pomocy prawnej z urzędu. Zarzuty skarżącej kwestionujące taki stan rzeczy należy ocenić jako bezzasadne.

Subiektywne odczucia skarżącej, jakoby udział M. T. w spotkaniu, z uwagi na jego wykształcenie, miał naruszać dobra osobiste pokrzywdzonej, nie podlegają ocenie z punktu widzenia popełnienia przez r. pr. P. S. deliktu dyscyplinarnego z zakresu naruszenia tajemnicy zawodowej. Dochodzenie nie potwierdziło, by M. T. uczestniczył w spotkaniu w charakterze psychologa, ani tym bardziej by wobec skarżącej były prowadzone jakiegokolwiek inne czynności niż objęte świadczeniem pomocy prawnej z urzędu.

Należy jednocześnie podkreślić, że radca prawny jest odpowiedzialny wobec klienta za działania osób, przy pomocy których wykonuje swoje czynności zawodowe. Ewentualne złamanie przez współpracownika zasady poufności obciążałoby radcę prawnego względem klienta. Brak jednocześnie ustaleń, by w niniejszej sprawie miało to miejsce.

Nadto warto wskazać, że skarżąca mając wątpliwości co do udziału M. T. przedstawionym jej jako współpracownik pełnomocnika z urzędu, w jej spotkaniu z pełnomocnikiem z urzędu, mogła bezpośrednio na tym spotkaniu zażądać aby dane spotkanie odbywało się bez udziału M. T., czego jak wynika z załączonych dowodów nie uczyniła.

W świetle powyższego za słuszne należy uznać stanowisko Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, który nie stwierdziwszy w postępowaniu r. pr. P. S. znamion deliktu dyscyplinarnego, na podstawie art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. umorzył dochodzenie w części w zakresie naruszenia przez nią tajemnicy zawodowej.

Z tych względów orzeczono jak na wstępie.